ఓం

ఆపస్తంబ–ఋషిగోత్ర–ప్రవరలు.

జనుల - ఋషిగోత్ర - ప్రవరలు

తెలుగు ముత్తరాజుల - ఋషిగోత్ర-ప్రవరలు

గ్రంథకర్త

చెట్టిలక్ష్మయ్య ముత్తరాజు

1991

ప్రథమ ముద్రణ : 1991 శ్రీ. ప్రజోత్పత్తి-చైత్ర,

ప్రతులు — 1000

ముఖ చిత్రము - శ్రీ. డి. టి లోహిత్

ముఖచిత్రం : వేయించినవారు శ్రీ కోట శ్రీనివాసరావు

బ్లాక్ చేయించిన వారు M. నారాయణ.

వెల. రూ. 5/-

ప్రతులకు :

శ్రీ. చెట్టి లక్ష్మయ్య ముత్తరాజు.
ఇంటినం. 12-1-286/ 287 లాలపేట,
సికింద్రాబాద్-500017, ఎ. పి.

ముద్రణ :

చార్మినార్ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్,
ఫ్సెట్ & లెటర్ ప్రెస్,
-4-57, గంజిబజార్ , సికింద్రాబాద్.

ఓం

ఓం భూర్భువస్వః, తత్సవితుర్వరేణ్యం,
భర్గోదేవస్యధీమహిః,-ధియో యోనప్రచోదయాత్॥

స్వర్గీయులైన - చెట్టి రమాదేవికి అంకితము

మున్నుడి

మిత్రులు శ్రీ. చెట్టి లక్ష్మయ్యగారు వ్రాసిన ఋషి-గోత్రములు-ప్రవరలను గురించిన పుస్తకాన్ని ఆసక్తితో చదివాను. ఈ రచన ఆషామాషిగా వ్రాసేది కాదు, ఎంతో శ్రమతో, ఓర్పుతో, చేసిన రచన. అనేక కుటుంబాల వృత్తాంతాలను సేకరించటం, వాటిని ఋషిగోత్రాలతో అన్వయించుటం సులభం కాదు. అందులోను తమకు ఋషిగోత్రాలు ఉన్నవనే విషయమే తెలియని కుటుంబాల సంగతి చెప్పనే అక్కరలేదు. విశేషమైన శ్రమకోర్చి పట్టుదలతో ఈ రచన చేసినందుకు శ్రీ లక్ష్మయ్యగారిని అభినందిస్తున్నాను.

ఇందులో నా అనుభవంలో ఎదురైన కొన్ని చిక్కులు కూడా లేకపోలేదు. గోత్రం ఒకటైనా ప్రవరలు వేరుకావచ్చును. ఒక గోత్రానికి ముగ్గురు ఋషులతో కూడిన ప్రవరవుంటే అదే గోత్రానికి సప్తార్షేయం కూడా వున్నది. మరొక తావున పన్నెండుగురు ఋషులున్నారు. అట్లే ఒకే ఇంటిపేరు కలవారు వేరువేరు గోత్రాలతో వున్నారు. సంబధాలు ఇచ్చి పుచ్చు కోవటాలు కూడాలున్నవి అయితే ఈ చిక్కులు గోత్రాలు కొత్తగా తెలిసికొనేవారికి ఎదురుకాకపోవచ్చును. ఒక వేళ లక్ష్మయ్య ఈ పరిశోధనను కొనసాగిస్తే ఈ విషయాలు దృష్టిలో పెట్టుకుంటారని విశ్వాసం.

రేపూర్వన్నత్యాన్ని గుర్తుచేసి ప్రస్తుత పతనావస్థనుండి, ఉన్నతికి కృషిచేయ మని ప్రబోధించటం ఈనాడు జరుగుతున్న కృషి పద్ధతి. ఈ పద్ధతినే శ్రీ లక్ష్మయ్యగారు అనుసరిస్తున్నారు. వీరికి ఈ కృషిలో విజయం కలుగువలెనని హృదయపూర్వకంగా ఆకాంక్షిస్తున్నాను

ఈ సందర్భంలో కీ, శే. ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు. ఊహించిన బ్రాహ్మణ మతం విషయం జ్ఞప్తికి వస్తున్నది. భారత ప్రజానీకాని కంతటితో బ్రాహ్మణ మతం ఇవ్వవలెనని, అందరికీ ఉపనయన, సంస్కారం చేయవలెననీ, అందరినీ వేదోక్త పద్ధతులు అవలంబించ చేయవలెనని ఆయన అభిప్రాయ పడ్డారు. విభిన్న మతనుయాయులు ఇష్టపడితే ఈ పద్ధతుల్లో కొన్ని మార్పులు చేయవచ్చునని కూడా వారు చెప్పేవారు. ఆ విధమైన పద్ధతికి వారు యియ్యకొనకుంటే హిందువులనందరినైనా ఆ విధంగా ఏకం చేయవలెనని వారు అనుకునేవారు.

లక్ష్మయ్యగారి కృషి ఆంధ్ర రత్న కృషిలో భాగంగా పరిణితి చెందితే నేను సంతోషిస్తాను.

ఇట్లు
కోదాటి. నారాయణరావు.

వినయ కుటీరం
వివేకనగర్
హైదరాబాదు.

కృతజ్ఞతలు

తెలుగు ముత్తరాజుల సంగ్రహ చరిత్ర గ్రంథ ప్రచురణ

మరియు విడుదల జరిగిన తర్వాత, కొంతమంది మిత్రులు బంధువులు, మనజాతి గోత్రముల గురించి ప్రశ్నించినారు. కాని ప్రత్యేకముగా ఋషి గోత్రములు లేవు, ఇంటి పేర్లతో కూడ కనబడలేదు యని తెలిపినారు. అప్పుడు మన కులము వారికి, మరియు ఇతరుల గురించి కలిపి ఋషీ గోత్రములను వ్రాయవలెనని సంకల్పము ఏర్పడినది. మరియు బంధువులు కూడా కోరడం జరిగినది. మరియు వారే ముందుకు వచ్చి అచ్చు వేయుటకు ఆర్థికధన సహాయ, సహకారములను అందించినవారు వారు ఆప్తులు-మిత్రులైన వారి వివరాలు ఈ దిగువ చూపబడినది. వీరందరికి నా హృదయ పూర్వక నమస్కృతులు.

1. సర్వశ్రీ నెల్లి లక్ష్మినారాయణ, Exmayor, & ExMLA, హైద్రాబాద్
   రూ. 500/-

2. శ్రీమతి బోయిని సామ్రాజ్యలక్ష్మిదేవిగారు రూ. 200/-

3. ముఖ చిత్రము వేయించి యిచ్చినవారు శ్రీ కోట శ్రీనివాసరావు సికింద్రాబాద్ మరియు శ్రీ M. నారాయణగారు మెట్టుగూడ, రూ.500/-

4. శ్రీ బి. బాబుశంకర్‌గారు శ్రీ ఆర్. భూపతిగారు మన ముత్తరాజుల సంగ్రహ చరిత్ర విడుదలకును, మరియు గోత్రాల పుస్తకము విడుదల చేస్తున్నప్పుడు, జరుగుటకు యితరత్రఖర్చులు భరించుచున్నారు. వారికి నా ప్రత్యేక నమస్సులు.—

తొలిపలుకులు

శ్రీ చెట్టి లక్ష్మయ్యగారు వయోవృద్ధులు జ్ఞానవృద్ధులును. అనగా మంచి ప్రజ్ఞా - పాటనములు గల వ్యక్తియని తెలియుచున్నది. వీరు ఇది వరకు "తెలుగు ముత్తరాజుల చరిత్ర" అను గ్రంథంలో ముత్తరాజుల గురించిన చరిత్రను-వారికి చరిత్రలో గల ప్రత్యేకతను చక్కగా వివరించి. చక్కని ప్రమాణాలనుచూపి. క్షత్రియులనగా పేర్కొన్న మహామనీషి. కులగోత్రముల పట్టింపులేకుండా కులాంతర మతాంతర వివాహములు జరుపుకుంటున్న ఈ కాలంలో గోత్ర ప్రవర నిర్ణయమును ఈ గ్రంథము బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, చతుర్థకులజలకు చక్కని ఉపకారమునొన గూర్పగలదనుటలో అతిశయోక్తి ఇసుమంతయును లేదు మరియు ఈ పాణినీమ 'సిద్ధాంత కౌముదీ' గ్రంథమున "అపత్యం పౌత్రప్రభృతి గోత్రం" అనగా తండ్రి తరువాత పుత్రుడు - ఆ తరువాత పౌత్రుడు - ఆ తర్వాత ఏమని పిలువవలయుననగా "గోత్ర" సంజ్ఞచే పిలువవలయునని సూత్రార్థము. మరియు మానవులు ఏ చిన్నకార్యము చేయతలపెట్టినప్పటికీ సంకల్పము అత్యవసరము.

శ్లో॥ "సంకల్పేన వినాకర్మ యత్కించి త్క్రియతేనరః।
ఫలంచాప్యల్పకం తస్య ధర్మస్యార్థక్షయో భవేత్॥ అని యజ్ఞమీమాంస.

తాను ఆచరించే కర్మ సంకల్ప సహితము కావలయునన్న గోత్రాదులు తెలియుట అత్యవసరము. పౌరోహితుడు ఏదేని కార్యము చేయించనపుడు మీ గోత్రమేమిటనగా యజమాని జ్ఞాపకం లేదండి, ఏదో మార్కండేయ గోత్రం అని చెప్పండి. అని తరచుగా అంటూఉంటారు.

ఇట్టి వారికి మిక్కిలి ఉపకరించుచున్నదీ గ్రంథరాజము. యింతటి వృద్ధాప్యంతో కూడా గ్రంథకర్తగారు చేసిన కృషి గర్వించదగినది. కావున ఈ గ్రంథకర్తగారి కృషి పాఠకులు సార్థక మొనర్చగలరనీ ఆశిస్తూ - వీరినభినందిస్తూ - ఆ మహాకాళి - మహాలక్ష్మి - మహాసరస్వతులు ఇతోధిక ఆయురారోగ్యములను ప్రసాదించకోరుతూ-యింకనూ యిటువంటి విశ్వశ్రేయోదాయకములైన గ్రంథములను వెలువర్చగలరని ఆశిస్తూ—

శ్రేయోభిలాషి-

బ్ర॥ శ్రీ॥ వేదాంతం. లక్ష్మీనృసింహ శర్మ (పురోహితులు)
మహంకాళి దేవాలయము
నాచారం హైద్రాబాద్ 501507

ఓం

ఆపస్థంబ - ఋషిగోత్ర-ప్రవరలు

జనుల - గోత్ర-ప్రవరలు

తెలుగు ముత్తరాజుల ఋషిగోత్ర-ప్రవరలు

శ్లో॥ "ఊనపంచాశ, దేవైషాం-ప్రవరా ఋషీధర్మనాత్,
గోత్రాణాంతు సహస్రాణి-ప్రయుతాన్యర్బుదానిచ॥"

శ్లో॥ వసిష్ఠ, కౌండిన్య, ధనంజయానాం,
గోత్రోద్భవాః, కశ్యపగోత్రజాతః,
శూద్రా ఇవాత్యంతగృహీతవేషాః-
భూపాభవిష్యంతికలియుగే హిః॥

తా॥ వసిష్ఠ, కౌండిన్య, ధనంజయ, కశ్యప, గోత్రులగు రాచవారు కలియుగములో శూద్రప్రాయులగుదురని వ్రాసియున్నది. క్షత్రియులు శూద్రులుగా లెక్కింపబడగలరని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము, ముత్తరాజు (ముదిరాజు) లను చతుర్థకులజులతో సమానులుగా లెక్కింపబడుచున్న వారు. వీరు అన్ని కులాలకన్న ముత్తేమంత పెద్ద కులమని చిందుల భాగవతమున జాంభవంతుడు చెప్పను. వీరికి వివహాము మరియు కర్మ కాండమందు, యజ్ఞోపవితము వేసి తీసివేయుట ఆచారము కలదని మద్రాసు

ప్రాంతములోనున్న (ముత్తరయర్) ముత్తరాజుల యందు జరుపబడు చున్నది యని తెలిపిరి. తెలంగాణమందు ఈ ఆచారములేదు. ఈ యజ్ఞోపవితము వేయువారని, దిక్యాస్ట్ + ట్రైబ్స్ ఆఫ్ సదరన్ ఇండియా అను గ్రంథ మందు కనబడినది. మరియు చంద్ర వంశజుల చరిత్ర- వాహినీపతి వంశజుల చరిత్రలో వీరు చోళరాజుల వంశస్థులనియు, వీరికి యజ్ఞోపవితము యుండెనని వ్రాసియున్నారు. వీరు చోళవంశజులైన - కాకపోయిన తెలుగు ముత్తరాజులని - క్షత్రియ కోవకు జెందినవారని తెలుగు ముత్తరాజుల సంగ్రహ చరిత్రలో ఋజువు చేయబడినది. దీనికి నిదర్శనము కులకట్టు ధర్మశాసనమందు చూపబడినది. సంస్థాని పాలకులగు - మట్లవారు, మాకవారు, బొమ్మవారు, పునంతవారును గురించి, ఆంధ్ర సంస్థానములు - సాహిత్య పోషకులు అను గ్రంథ మందు దొరికిన సమాచారమునుబట్టి పై చూపబడిన, ఆర్వేటి మట్ల, మాక, బొమ్మ, వారు సూర్యవంశ క్షత్రియులని - కశ్యప గోత్రుజులని వారి చరిత్రలో చూపబడినది. ఇది సాక్షాధారములుగా కనబడుచున్నది. ప్రస్తు తము చెప్పుకొనే (ముత్తరాజు) ముదిరాజులకు, చాలవరకు గోత్రములు సరి తెలియదు. వివాహ సమయమందు ఇంటిపేర్లు, మతముపేర్లు, మరియు గాండవ గోత్రీకులమని చెప్పుట కద్దు. వీరు అంతస్తులలోను - ఆర్థిక స్థితిలోను దిగజారడమువలన, బ్రాహ్మణ దేవతలకు సరియైన బత్తెము ఇవ్వనందున, వీరి గోత్రములు చెప్పుట - కర్మ క్రియలు చేయించుట మానివేసిరి. మరియు వివాహములు మాత్రము చేయుదురు. ఇదంతయు చూసిన తర్వాత ఈ ఋషి గోత్ర ప్రవరగణములతో వ్రాసి తెలుపాలని తలంచితిని. ఈ గోత్రములు వంశపరంపరగా కనబడనందున - ఇంటి పేర్లతో ప్రవరగణములు - ఋషి గోత్రములు చూపనైనది. దీనికి ఆధార ములు, బ్రాహ్మణ యింటిపేర్లు, వైశ్యుల, మరియు పద్మశాలియుల యొక్క యింటిపేర్లతో నున్న గోత్రములను, కొన్ని జ్యోతిశాస్త్రముల యందు కనబడియున్న, మరియు సంస్థానపతులయందును, వీరి యింటి

పేర్లతో దొరికిన గోత్రములను చదివి - పరిశీలించి వాటి ఆధారముగా తీసుకొని వ్రాయనైనది. ముఖ్యముగా ఈ గోత్రములు ఎట్లు వచ్చినవి, గోత్రమనగా నేమి ? గోత్రశబ్దార్థము చూడగలరు.

గోత్ర శబ్దార్థము :

గోత్ర మనగా వంశ మూలపురుషుడని, ఒక అర్థము, తండ్రి నుండి చీలిన మరొక సంతతివారలకు - తండ్రి యే గోత్ర ప్రవర్తకు డనియు; పుత్రుని సంతతినుండి చీలిన గోత్రమునకు - పుత్రుడు గోత్ర ప్రవర్తకుడనియు; తాతగారినుండి చీలిన వంశమునకు తాత యే గోత్ర ప్రవర్తకుడని గానవచ్చుచున్నది. వీరిలో పుత్ర పరంపరాయనియు, మరియు శిష్య పరంపరాయనియు రెండు విధములు. వీని నుంచి ప్రవర లున్నూ రెండు విధములుగా నున్నవి. ఋగ్వేదమున మేఘమునకు గోత్ర మను పేరు గలదు. "గాః త్రాయతీతిగోత్రః" అనగా గోవులను రక్షించు నవి - మేఘములు వర్షించుటవలన గోవులను కాపాడువాడు గోత్రీకుడు యని చెప్పుట కలదు.

ఋగ్వేదములో చూపబడిన మేఘముల గురించి శ్రీమూర్ పండిత ఇట్లు చెప్పినారు. ఇక్కడ 'మృద్రవాచ' అనగా మేఘముల నుండి వ. శబ్దమని ఋగ్వేదములో చెప్పబడినది. 'సవృతహేంద్ర కృష్ణయోనిః'॥ వృతియే నిజముగా, నిశ్చయముగా - కృష్ణయోనిగా నుండును. 'దానో విషహింద్ర మృద్రవాచః'॥ ఋ/1911/20. ఇంద్రుడు వృతములయందు జొచ్చుకొనిపోయి మృద్రవాచ చెప్పును. అనగా మేఘముల యొక్క (ఉరుములు - వాటి శబ్దము) నే మృద్రవాచయని తెలుసుకొనవలెను. లేక 'పిడుగు' యని గ్రహించవలయునని, శ్రీ పండిత రఘునందన్ శర్మగారు తమ వైదిక సంపత్తిలో చూపినారు. మరియు (ఋగ్వేదములో మృతవాచ యని యున్నది.) మేఘములను జొచ్చుకొనిపోవుదానిని 'పిడుగు' యని

చెప్పుదురు. అనగా మేఘములను కురుపించునది 'పిడుగు' యని తేలినది. ఈ పిడుగు శబ్దము తెలుగు ముత్తరయర్లకు యున్నది. 'పెరుంబిడు ముత్తరయర్,' విడల్ విడుగు ముత్తరయర్, పగ్గాఫ్ పిడుగు ముత్తరయర్ యని కలదు. మరియు ముత్తరాచకుల కట్టు ధర్మశాసనములో 'మృత్ రాచయని కలదు.' ఈ ముత్తరాజులే గోవులను కాపాడుట, మృగములను వేటాడుట, సంరక్షించుట, వీరి ధర్మము. కావున వీరు గోత్రీకుడు యని చెప్పుటసత్యము. కొండలను కూడ గోత్రి యని చెప్పుట కలదు. తులుదేశ మున గంగోత్రి యని కలదు. దక్షిణాదిగాక హిమాలయ పర్వత ప్రాంత మందు చాల గోత్రము పేరుతో కలవు. అనగా పర్వతముల నుండి గోత్రము ఏర్పడినదని తెలియుచున్నది. రెండవది శిష్య పరంపరాగా కనబడుచున్న గోత్రము, అనగా గోమఠాధిపతులయందు శిష్యత్వము స్వీకరించినవారు, ఆ మఠాధిపతి గోత్రికుడు. 'ఈ గోమఠాధినుండి వచ్చునదియే గోత్రము.' నాడు ఋషుల శిష్యులగాను, మతమున మఠాధిపతుల వద్దనుండి శిష్యత్వము స్వీకరించిన పూర్వపు రాజవంశీయులకు ఋషులు గురువులుగా నుండుట వలన ఋషి గోత్రీకులుగా చెప్పుకొనుట ఆచారముగా ఏర్పడినది. అలాగే నేడు కొందరు విద్యావంతులు, నేటి రాజకీయవాదులు, మహాత్మగాంధీగారి గోత్రికులమనియు, ఆర్యసమాజ స్థాపనము చేసి ఆర్యులుగా పునఃరుద్ధరించిన మహాఋషి దయానందుని గోత్రికులుగా చెప్పుకుంటున్న వారు కలరు. చెప్పుకొనుట తప్పులేదు. మరియు బ్రాహ్మణేత్రులు వంశ పరంపరగాను, వైశ్యులకు వంశ పరంపరగాను చెప్పుకొనుట కద్దు. కాని క్షత్రియులలో చాల తక్కువగా నుండుటవలన కనబడలేదు. మరియు వీరు సంధ్యావందనము చేయు ఆచారము నెక్కువగా కనబడదు. సేకరించిన గోత్రప్రవర గణములు - ఇంటిపేర్లతో దొరికిన ఆధారమునుబట్టి పరిశీలించిన మీదట లేనివారికి యింటిపేర్లతో - ఋషి గోత్రము - ప్రవర గణములు చూపనైనది. మరియు వీరు రాజవంశజులైనందున వీరికి ఋషి గోత్రములు - ప్రవరగణములతో చూపనైనది.

ఇందు చూపిన బ్రాహ్మణ గోత్రములను సంకలనము చేసి యిచ్చిన వారు, శ్రీ కొరిడె విఠలశర్మ, వైశ్యుల గోత్రములను, జ్యోతిష్య సారసం గ్రహము - ముహూర్త భాగమునందు వెలదీసినవి. ఈ గ్రంథకర్త కీ॥ శే॥ ముల్కిరెడ్డి హనుమంతరెడ్డి కవిగారు. ఈ పుస్తకము శ్రీ మల్లిఖార్జున శాస్త్రిగారినుండి సంకలనము చేసితిని. మరియు పద్మసాలీల గోత్రములు, వారి గోత్రపఠమునుండి తీసుకొనబడినది. వ్రాసిన వారి పేరు తెలియ రాలేదు. కాని ఆ పఠమును శ్రీకూచన పాండు నుండి సంపాదించబడినది. మరియు తెలుగు ముత్తరాజుల గోత్రములు - ఇంటి పేర్లు సేకరించి పంపినవారు మాచర్ల సుబ్బయ్య, మరియు స్వర్గీయులు బండారి సత్యనారాయణ సంకలనము చేసినవియు, మరియు ఇతరల నుండి సేకరించి చూపనైనది. మరియు ఋషి గోత్రములు - ప్రవర గణములు చల్లాల లక్ష్మీనృసింహ్మశాస్త్రి - మచిలిపట్టణము వారిచే వ్రాయబడిన పుస్తకము నుండి తీసుకొనబడినది. ఈ పుస్తకము శ్రీ వేదాంతం లక్ష్మీ నరసింహ్మమూర్తిగారి నుండి సంకలనము చేయబడినది. ఈ ఋషి గోత్రములు, ప్రవరములు, ఇంటి పేర్లుతో వ్రాయబడిన పుస్తకము, శ్రీ కొరిడె విఠలశర్మ, శ్రీ వేదాంతం లక్ష్మీనరసింహ్మమూర్తి, మరి శ్రీ యన్.జి. రామానుజాచార్యులు పర్యవేక్షణమున పూర్తిచేయబడినది.

పై సమాచారమును, సహయ సహకారములు అందించిన వారందరికి నా నమస్కృతులు. మరియు అచ్చు వేయించిన వారికి నా నమస్కారములు.

గోత్రము - ప్రవరగణములు

ఋషి గోత్ర - ప్రవర గణములు చూచు విధానము :

వివాహ సమయమున-సంబంధములు చూచుకొనుట, మేనరీకములు లేక అక్కకూతురును చేయు విధానము, మన దక్షిణాదిలో నున్నది.

తండ్రి - తండ్రి యొక్క అక్కచెల్లెండ్ర కొడుకులు - తండ్రి యొక్క అక్కచెల్లెండ్ర కొడుకులును, తండ్రి మేనమామగారి పిత్రు బంధువులనియు;

తల్లి - తల్లియొక్క అక్కచెల్లెండ్ర కొడుకులును, తల్లిగారి పుత్రులను మాతృ బంధువులని యెరుంగవలెయును. తండ్రి - తండ్రియొక్క వంశమువారైన అన్న, తమ్ముని కొడుకులు పితృవంశము వారగుదురు. తల్లి - తల్లియొక్క అన్న, తమ్ముని కొమారులు, కూతురులు, తల్లిగారి బంధువులుగా పరిగనింతురు. తెలంగాణమందు తల్లి యొక్క అన్న తమ్ముని కూతురులను సంబంధము చేసుకొనుట ఆచారము గలదు. అక్క కూతురును మాత్రము చేయుటలో తెలంగాణమందు తప్పుగా భావింతురు. మేనరికమున సంబంధము చేయునప్పుడు, తమతమ కులాచారమునుబట్టి చూచుకొనవలెను.

(మహమ్మదీయులు) తురకవారు తాము చంద్రవంశమని చెప్పుట, మరి వారు అన్నదమ్ముల పిల్లలను సంబంధము చూసి వివాహము చేయుట తప్పులేదనుట వారి అభిప్రాయము' మరియు శిక్కులలోను, మరి పార్సీ ంలోను భిన్నముగా యున్నదని తెలియుచున్నది. ఈ విధముగా మత తాంతరములలోను, కుల కులాంతరములలోను వివిధ రూపములతో న్న-భిన్న ఆచారములుగా యున్నందున, ఆర్యులు (హిందువులు) గోత్ర ప్రవరగణములు ఏర్పరచి ఋషి గోత్రము, ప్రవర గోత్రములతో సంబంధములు కలిపి చూచుకొనుటకు ఏర్పాటుచేసినట్లు కనబడుచున్నది. అందు ఈ విధముగా చూడవలయునని తెలిపినారు.

1. "అసమానప్రవరాం" అనగా కన్య తండ్రి గోత్రమందలి రుషులును, వరుని తండ్రి గోత్రమందలి రుషులను నొకరైన, ఇద్దరైన కలిసిన వివాహము చేయకూడదు. ఇది ధర్మ సింధువు - శాంతి కమలాకరము నుండి చూపబడినది.

2. ఈ విధముగా, కన్య తండ్రి ఇంటిపేరు, వరుని తండ్రి ఇంటి పేరు, వొకటిగా కలిసినట్లు అపుతే ఒకే వంశముగా కనబడుదురు. గోత్ర, ప్రవరలు, ఇంటిపేర్లు ఒకటిగా కలసినట్లు అవుతే వివాహములు చేయ కూడదు, నిషేధము.

3. వధూవరుల గోత్రమాలు.-వారి మేనమామల గోత్రములు రుషి, ప్రవర గణములు కలియకుండ పరిశీలించి సంబంధ బాంధవ్యములు చేయ వలెను. ఇంటిపేరు ఒకటైన, గోత్రములు వేరుగను, గోత్రమొక్కటియై, ఇంటిపేర్లు వేరుగను కనబడుచుండును. ఇది వైశ్యులకు మాత్రమే చెప్ప బడినది.

4. 'సహగోత్రమునకు మార్పు' - కన్య తండ్రి గోత్రము - వరుని తండ్రి గోత్రము ఒకే సహ గోత్రము, ప్రవర గణములు కలిసినట్లు అవుతే, కన్య తండ్రి బంధువులలో, సహ గోత్ర, ప్రవర గణము 'కాని వారికి దత్తత నిచ్చి, వివాహము చేయవచ్చును'.

5. రుషి గోత్రము, ప్రవరగణము వొకటైనచో, లేక ఇద్దరైనచో సంబంధ బాంధవ్యము చేయకూడదని చూపినారు. కాని అట్టి విశేషము: చూచిన ఎడల సంబంధములు కుదురుటకు కష్టమేర్పడును. జన సంఖ్య ఎక్కువనైనందున, అట్టి విశేషమును, కన్య తండ్రి, వరుని తండ్రి ఇష్ట పడినచో రుషి గోత్రము, ప్రవరగణము నొకటి అవుతే నిషేధించుకొన వలెను. లేక రెండవ ఋషి గోత్రము ప్రవరగణము వేరుగా కలిసినట్లు అవుతే, ప్రవరగణముతో సరిపెట్టవచ్చును. మరియు తమతమ పౌరోహితులను సంప్రదించి, సంబంధము జేయునగును.

6. **గమనిక :** ఒక యింటిపేరు, ఒకటి, రెండు ప్రవర గణమందు వున్నట్లు అవుతే, ఆ ప్రవరగణము రుషి పేరును వాడుకొనవలెను. ఎందు కంటే కొందరి గోత్రములు, వంశపరంపరగా వస్తువున్నది. గనుక ఆ రుషి పేరు తీసుకొనవలెను.

ఆపస్తంబ–జనుల–ఋషిగోత్ర–ప్రవరలు

తెలుగు ముత్తరాజుల-ఋషి గోత్ర-ప్రవరలు

శ్లో॥ ఊనపంచాశ, దేవైషాం - ప్రవరా రుషి ధర్మనాత్,
గోత్రానాం తు సహస్రాణి - ప్రయుతాన్యర్బుదానిచ-॥

భృగు మహారుషి - ప్రవరలు. 5.

గోత్రము - ప్రవరగణము, - రుషిగోత్రము - యింటిపేర్లు.

1. జమదగ్ని - 2. వీతహవ్యః, 3. గృత్సమదః, 4. వాద్ర్యశ్వః వైన్యః.

1. జమదగ్నిః భృగు రుషి యింటిపేర్లు పురం, పుర్రు, పుట్రా, బాకుల, బాల్లెబోయిన, బాసాని, బాసం, బాశన, బట్టు, బంటు, బంట్లా, మంత్రి; మచ్చ, మెండు, మేకల, మేడి, మేడూరి, మేడిపల్లి,

2. వత్సః - జమదగ్ని, భృగురుషి యింటి పేర్లు తెలియలేదు.

3. శ్రీవత్సః, జమదగ్ని భృగురుషి ఇంటి పేర్లు అక్కివారు, అప్పల, ఇంద్రగంటి, భార్గవ ఇమ్మడి, కాసర, కలివెలవారు, కలివెండి, కూచి, గుడాల, చింతల, చెవ్వెల, పూల, పెన్నా, పెరుమాళ్ల, దేవరకొండ, దైతా, దోర్బుల, బూరెల, నాగరి, నడిగె, బొగ్గుల, భారతుల, మహంకాళీ, ముదిగోండ, మోతుక్కూరు, వెన్న, వెన్నల, వెన్నల కంటి, శిరసనగళ్ళ.

4. చ్యవన, జమదగ్ని, భృగురుషి యింటి పేర్లు అడప, అడువాల, అరిగె, అరిగెల, అరిశెన, అర్వేటి, ఉప్పరపల్లి, కావేటి, కుంమర్తి, కుశంగల, కలేటి, కలకలేటి, కళ్ళబోలు, గజ్జెలి, గాడిపల్లి,

చ్యవనః - గుండ్ల, గుండ్లపల్లి, మంకాళి, మాకాని, మార్గం, మారబోయిన, మారేపల్లి, మాసబోయిన, మేడబోయిన, వల్లపు, వల్లం, వల్లభ, వల్లభనేని, వలిబోయిన వడపల్లి వొడ్డెపల్లి, యర్రంచెట్టి, యెర్రావుల.

5. ఆప్నూవానః, జమదగ్ని, భృగురుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

6. ఔర్వః " " "

7. సావర్ణిః " " "

8. జీవంతిః " " "

9. దేవరాతః " " "

10. ఈశాయనః " " "

11. జాబాలిః జమదగ్ని భార్గవ, భృగురుషి, యింటిపేర్లుకందల, కందుల, కన్నం, కనుకుంట్ల, చోప్పదండు, చొప్పెల, చొప్పెర్ల చొరంపల్లి.

12. వీరః జమదగ్ని, భృగురుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

13. హిత్యవటః " " "

14. మండుః " " "

15. ప్రాచీన యోగ్యః " " "

16. ఆర్ష్టిషేణః " " "

17. అనూపకః " " "

18. వీతహావ్యః - వీతహావ్యః - భృగురుషి "

19. అయాస్యః " " "

20. మౌనః " " "

21 లోకః " " "

22. వాధూళః వీతహవ్యః భృగురుషి ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

23. సావేదః - వీతహవ్యః - భృగురుషి ,, ,,

24. గృత్సమదః - గృత్సమదః - భృగురుషి ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

25. శౌనః " గృత్సమదః, భృగురుషి, యింటిపేర్లు కొంగవల, గొంక, గోంట్ల, గోండ్ల, చెరుకుపల్లి, జంగ, ధవలేశ్వర, బుగ్గ, బూసి, వేసువారు, వేదవారు.

26. వాధ్ర్యశ్వః వాధ్ర్యశ్వః భృగురుషి ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

27. మిత్రయవః " " "

28. వైన్యః వైన్యః భృగురుషి "

29. పార్థః వైన్యః భృగురుషి "

30. ఆత్రిః (1) ఆత్రేయరుషి ఇంటిపేర్లు ఇలబద్రి, ఇఱంగుల, కనుముల, కమ్మ, కమతము, తార్ల, చెర్ల, దార్ల, దుద్దాల, దంతుర్తి, దేవళ్ల, దోచి, నవాడ, నాయకుల, నాయిని, పత్తి, పత్తిపాక, పెగుడ, పడిగి, పడిగే, పడిగెము, పడిగెల, పెరుమాళ్ల, పోతు, పోతూరు, పోతనబోయిన, పోతరాజు, పోత్రాల, పోల, పోలాల, ప్రతాపగిరి, ప్రత్తి, బండి, బర్ల, బూర్ల, బోడి, బోర్ల, మల్ల, మాడ్గుల, ముక్కు, యడవల్లి, యాయవరం, రాచ, రాయప్రోలు, వేమారెడ్డి, వేమూర్తి, శలాక, శేషాద్రి.

31. అనేనసః - ఆత్రిః రుషి ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

32. శావాశ్వః " "

33. వామరధ్యః " "

34. గవిష్ఠరః " "

35. సుమంగళః ఆత్రిరుషి ఇంటి పేర్లు తెలియదు.

36. అతిధిః " "

37. బీజవాపీః " "

38. ధనంజయః ఆత్రిః రుషి ఇంటిపేర్లు ఈటే, ఎగ, ఎగబోయిన, ఎడ్ల, ఎదుల, ఎలగోయల, ఎలుగుల్‌వార్, కూచి, కూచనపల్లి, కుంచినపల్లి, కంచి, కంచివాడ్లు కంచిరి కంచే, కంచేర్ల కళత్ర, కల్లర్, కోరటా, గుంత, గొర్రె, గోచర్ల, గోసాయి, నిమ్మ నిమ్మల బోయిన, సీర, మనికొండ, మన్నె, మామిళ్ల, యిరబోయిన యోరూరి, లంక. వేలూగు,

39. ఆగస్త్యః- ఆగస్త్యరుషి ఇంటిపేర్లు ఈగ, ఈమల, గానుగ, గన్నవరం, గుడిశ, గుడిసె, గోదావరి, గోదారి, గోపాల, గోపిరెడ్డి, గోవింద, గోవిందు, గోండ్ల్యాల, ఘంటసాల, నాగల్ల, బీడీల, బీసబోయిన, బొక్కల, బొగ్గ, బోగారు, బొజ్జా, బొజపల్లి. బొట్లబోద, బొడ్డు, బొడ్డిగి, బొల్లి, బోయిగూడం, మైలారం, శానపతి. ACCNO. 30954

40. దార్ధ్యః అగస్త్యరుషి ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

41. చ్యుతః " " 301444

42. ఇద్మాః " " LAK

43. వాహుః " " 5200

44. వసిష్ఠః - వసిష్ఠ రుషి ఇంటిపేర్లు ఉడత, కాకర్ల, కాకర్లపుడి, క్రొత్త, చింతా, జలూరు, దోరెడ్ల, పైడా, పైడాకుల, మూల, మనుబ్రులు, మనుబ్రోలు, మమ్ము, మర్రి, మువ్వాల, ముమ్మడి, మూళ,

45. ఇంద్రప్రమదః - వసిష్ఠరుషి ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు,

46. ఆభరధ్వసుః వసిష్ఠ రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

47. సంకృతిః " "

48. గోరవీతః " "

49. శక్తి " "

50. ఉపమన్యుః " "

51. కౌండిన్యః - వసిష్ఠరుషి - భార్గవరుషి. యింటిపేర్లు :
ఎలేశ్వరపు, కన్నెగంటి, కన్నెబోయిన, కరి పెద్ది, కానాది, కానాల, కాశీ, కొత్తకోట, కొత్తపల్లి, గుండా, గుండు, గురుదంతి, చల్లా, చంద్రా, చక్రవర్తుల, చెరుకుమిల్లి, జటబ్రోలు, జడబ్రోలు, దానము, దాసరి, దర్భా, దేవులపల్లి, దంటు, దండి, దండంవారు, దండనాయకులు, నారాయణం, నారాయణపురం, నూతల, నేల, పన్నాల, పుల్లిగారి, పెండ్యాల, పేరాల, పోచినపెద్ది, బాచిమంచి, బండేపల్లి, భూరిపల్లి, మక్తాల, మద్దులపల్లి, మందా, మామిడాల, మామిడి, మర్మమువారు, మారన్, మైలవరపు, రెబ్బా, వల్లెబోయిన, వెల్లంకి, వేలారి.

2. పూతిమాషః - వసిష్ఠరుషి - కశ్యపరుషి. ఇంటిపేర్లు :
కత్తుల, కన్నం, కప్పుల, కప్పూరం, కాకరకాయల, కట్టా, కటారి, కటారుల, కాటుపల్లి, కోటారి, గాలం, గాళ్ళం గరిక పోగుల, గ్రంధి, గుల్లపల్లి, జడల, జాల, మంకాళి, మాదాల, మణిమల, మరుగు, మలుగు, ముద్దరబోయిన.

53. పరాశరః - వసిష్ఠరుషి ఇంటిపేర్లు :-
ఆకం, ఆకుల, అది, ఆదిమూర్తి, ఆనవాల, ఊటాకూరి, ఊట్ల, ఓంకెక్కళి, ఓబలి, ఓరుగంటి, కన్న, కనమర్ల, కసింద,

పరాశరః- కిమ్మూరి, కోటా, కోండా, కోదాటి, కొల్లూరు, గజ్జల, గజ్జెల, చిట్టి, చిచ్చేటి, చిట్టెమనేని, జూటూరి, దోంతు దొమ్మ, నోముల, పూట్ల, పులి, పుల్లి, పూల, పూలగనూరి, పూలిపాటి, పెరుగు, ప్రోలు, బచ్చు. బిక్కిం, బింగి, బిల్ల కంటి, మాగంటి, యాగసిరి, యానాది.

54. మైత్రాం, వరుణః వసిష్ఠరుషి, ఆత్రేయ, భార్గవ. ఇంటి పేర్లు : ఆంబటి, ఆర్వేటి, ఆరే, ఆరేటి, ఆర్వేటి, ఆరేకుల, ఇసుక పల్లి, కడప, కొల్లా, కొలప్యాక, కొండవేటి, కోళ్ళ, గట్టి, గోపిరెడ్డి, చీమకుర్తి, చెక్కల, జూపూడి, జెట్టబోయిన, జేల్లబోయిన, టంగుటూరు, టెకుమాను, తప్పట్ల, తలవర, దోడ్డా, దొడ్ల, దోగిపర్తి, దరవాత్తు, పొట్టుముత్తు, బండ్లగూడం, బుగ్గ, బుగ్గల, పోతు, పొతుల, పొతూలూరి, పొసాని, బండి, బండ్ల బుర్ర, మాచర్ల, మంచకంటి, మునగాల, మునిగల, మొర్ల, వంకాయల, వంకరబోయిన, వెలమకన్ని.

55. కశ్యపః - కశ్యపః రుషి - ఇంటి పేర్లు : ఆవంచ, ఆవుల, ఇనుగంటి, ఇనుమల, ఇరుగంటి, ఇసుకిళ్ళ, కజ్జ, కప్పగంతుల, కలవకొలన, కాటం, కాటెపల్లి కాళ్ళ, కూరెళ్ళ, కేతవరపు, కోపూరి కౌచెడి గొడుగుల, గొలి, చందూరి, చంద్రగిరి, చిట్టెం, జనమంచి, జాగ్గారి, జొన్న, జిళ్ళెల. తంజావూరు, తాడువాయి, తాండూరు, తాడుబందు, తేలికపల్లి, తెలిదేవరపల్లి, దామర, దామర్ల, దీపాల, దైవం, పల్లి, పూసపాటి, బ్రహ్మ, భాగవతుల, మాకరాజు, (బొప్ప - బొమ్మరాజు) మట్లరాజు, మాచర్ల, మణిమాల, మందపాటి, మాత్రాజు, ముట్టుపల్లి, వంగళి, వట్టెపల్లి, వల్లంకొండ. వెలిచర్ల, సుగటూరి.

56. రేఫః - కశ్యపః రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

57. రైఫః కశ్యపరుషి ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

58. శాండిల్యః " ఇంటి ॥ ఇటికాల, గార్లె, చన్నావ, చారుకొండ, తీగ, తీగల, తీగుల, తిరుత్తు, తిరుమణి, తొండపు, తోకపల్లి, నక్క, నక్కా, నడిప, నమ్మిక, నిక్కు, పద్మ, పద్మనాభుని, పర్వా, పార్శ్వ, పిల్లలమఱ్ఱి, బుగ్గి.

59. దేవలః - కశ్యపరుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

60. అపితః " "

61. సంకృతిః " "

62. పూతిమాషః " వసిష్ఠ చూడుడు.

63. అవత్సారః " ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

64. నైధ్రువః " "

65. విశ్వామిత్రః (1) (38) విశ్వామిత్రః రుషి ఇంటి పేర్లు: ఏలూరు, కుంచము, గంటా, గజ్జల, గాలి, గొకన, గోకర, గోగా, గోగులపాటి, గొల్ల గోలి, నాయుండ్ల, బూస, పేరూరు, బీమబోయిన, భీమనాధుని, బోశబోయిన, బాచబోయిన, బస్వబోయిన, బాసబోయిన, బాపనాసి, మాతవారు, ముత్త, ముత్తు, ముత్తాల, ముదుగల, వస్త్రం, శస్త్రం, శాస్త్రం.

66. దేవరాతః - విశ్వామిత్రః రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

67. మనుః " ఇంటిపేర్లు పాలకాయల, పాలకుర్తి, పల్నాటి, పాలెం, పాలెయం, పాలెగారు, పూల, పొన్న, పొన్నం, పొన్నెబోయిన పోల, పోలి, పొలిబోయిన, మాల, మల్ల, మల్లం, లోకం, లోకుల, లోల.

68. తంతుః ఇంటి పేర్లు పగడాల, పయిడా, నెల్లూరు, బోయి, బోయిని, బోక్కుల, బొట్టు బోణం, బోణాల.

69. జాలవః విశ్వామిత్ర రుషి ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.
70. వాలవః " "
71. చకితః " "
72. ఉలూకః " "
73. యజ్ఞ్యావల్క్యః " "
74. జొదలః " "
75. బృహదగ్నిః - విశ్వామిత్రః రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.
76. కులబీజః " "
77. శలిలః " "
78. జభృః " "
79. లోహితః - విశ్వామిత్రః - కౌశిక - ఇంటిపేర్లు : తూటపల్లి, తొలిబోయిన, తొలి మాడి, పెద్దుర్తి, పెమ్మసాని, బెజుగం, బెల్లం, బెల్లంకొండ;
80. శాలంకాయనః - విశ్వామిత్రః రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.
81. పారీత్యః " "
82. కామకాయనః " "
83. పూరణః " "
84. శాలవతః " "
85. అగ్నిదైవత్యః " "
86. శ్రౌమతిః " "
87. కౌశికః - విశ్వామిత్రః - భార్గవః- ఇంటిపేర్లు ఇరువంటి, కాశ, కాశీ, కూచన, కొండు, కొత్తగుండు, గూడ, గురికపాటి, చాడ, చెనంగి, పేర్యాల, మాచన, మండాది, యెర్ర, యెర్రం, యెర్రకుంట్ల,

కాశికః యర్రమిల్లి, సాగి, సాగబోయిన, సీమబోయిన, రామడుగు; రామబోయిన, రాం.

88. అష్టకః - విశ్వామిత్రః రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

89. అజ్యః " "

90. మధుచ్ఛందః " ఇంటి పేర్లు కట్ల, గూట్ల, చాట్ల, జట్ల, పిట్ల, పిట్టల, బిట్ల, బూట్ల, బూర్ల.

91. దేవశ్వవాః " " ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

92. ధనంజయః " అత్రిః - చూడుడు.

93. నూనుః " ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు,

94. పనసః " "

95. ధూమ్రః " "

96. జఠరః " "

97. హవ్యకః " "

98. సాలనాః " "

99. శృంగాః " భరద్వాజ చూడుడు.

100. కతాః " ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

101. శైశిరాః " "

102. అఘమర్షణః " "

ఆంగీరసం - (8) గౌతమః, భరద్వాజః కపిః, హరితః, కణ్వః, విరూపః, మౌద్గల్యః విష్ణువృద్ధః.

103. ఆంగీరసః - ఆంగీరసః- గాలవరుషిః - ఇంటి పేర్లు : ఊటుకూరి, ఉయ్యాల,గార్లపాటి, చెట్టి, శెట్టిపల్లి,చెరుపల్లి,పంగా, పంది, పరకాల, పరికి, పరిని, పాశం, పిల్లి, పుట్టి పూవ పోగాకు శెట్టిసంకర.

104. గౌతమః-అంగీరసః రుషిః యింటి పేర్లు ఆకుల అత్తులూరు అందవల్లి అనపర్తి అన్నవరపు అనమల అల్లం అల్లి అల్లూరి ఆలపాటి ఆలవాల ఆలచెర్రి ఆరవ ఆరవపల్లి ఐలావరము కట్టి కాలి కాకర కోట్లా కోలా కనుమళ్ళ కపిలవాయి కలిదండి గంటా గట్టు గట్టుపల్లి గడం గడ్డం గచ్చిట గూట్ల ఘటం గోత్రాల గూడురు గుత్తి గుత్తికొండ గుండెబోయిన గున్నాల చప్పర చాపల చాపలమడుగు చర్ల చిన్ని చిటిమిల్ల చిడెల్ల చింతల చింతకాయల చిల్లంచెర్ల చెన్న చెర్ల చేపూరి చాటి జన్ను జలదంకి జలసూత్రం జల్లిబోయిన జూలూరి తోట తోటపల్లి తిప్పావ తైలం తోగరు దాసరి దొంతి బేతాళం బోయిన బొబ్బిలి మాడ మాడబోయిన మాడల మ్యాదరబోయిన మ్యాడ మొగలి మొగలూరు రాచ కొండ రెడ్డబోయిన రెడ్డిబోయిన రేఖ వాకాడ వడపల్లి వాడపల్లి వేదం వేదాంతం వేల్పుల వేల్పూరి సాంద్ర సూర సూరం సూరే సోలవరము.

105. ఆయాస్యః - గౌతమః, అంగీరస రుషిః - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

106. ఔతిధ్యః " " "

107. కాశీవాందనః " " "

108. బృహదుక్షః " " "

109. వామదేవః " " "

110. ఔశిజః " " "

111. భరద్వాజః - భరద్వాజ - ఆంగీరస రుషి ఇంటిపేరు :- ఆంద్ర ఆంద్ర ఆందంకి అద్దంకి అందవోలు అనుకుల అనుమల్ల అనుముల్ల అనుముల అవ్వారి ఇళం కక్కిరేణి కనకదండి

భరద్వాజ - అంగీరస రుషి యింటి ॥

కోటమర్తి కొత్త కొండా కొండె కొండెము కొండెబోయిన కొరిడె కొండ్రెబోయిన కొమ్ముల గంగారపు గాడెపల్లి గణపువరము గుత్తిన గుండెపూడి గోసుకొండ చంద లూరు చపిల చిమలకొండ చెట్టి చొప్పకట్ల తరిపి తరణి గంటె తిరుపతి త్రిపుర తీగ తీగవరపు తూము దామర నందరాజు నేతి నేలబొట్ల ప్రయాగ పురి పుల్లా పెండం పైడిమర్రి పోతురెడ్డిపల్లి భమిడిమర్రి (భువనగిరి) బోనగిరి మటూరి మడతూరి మండ మ్యాడం మనూరి మర్మామల ముత్తి ముదిగంటి ముదిగొండ మేడిపల్లి మైలవరపు యను మండ రుద్రావఝుల వంగర వంకదారి వావిలాల వితల విష్ణువఝుల వెల్లాల వెలమకన్ని వశిష్ఠ సముద్రాల స్వయంపాకుల సుగుటూరి సూరి సూరే సూరంపల్లి సూరబోయిన.

112. కుకః - భరద్వాజ - అంగీరస రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.
113. అగ్నిః „ „ "
114. వైశ్యః „ „ "
15. ఉపార్జాయనిః „ „ "
16. శిశిరః „ „ "
117. రుష్య శృంగః „ ఇంటిపేర్లు : ఇంట గంట గౌరి తాటి జక్కా జక్కాపురము జనుముల జంబుల జొక్కా ముత్యాల మురుసు దాక్షర పెంట.

118. రుక్షః భరద్వాజ అంగీరస ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.
119. వాందనః „ „ „
120. బృహస్పతి „ „ "

121. సర్వః భరద్వాజ - అంగీరస యింటి॥ తెలియలేదు.

122. స్తంబః " " "

123. కపిః - భరద్వాజ - ఆంగీరస రుషి - యింటి॥ అక్కెం అక్కెం అక్కెర అక్కెన అచ్యుత అబ్బన అబ్బనబోయిన అబ్బుగారి ఆరే కూలు కంది కందికల్ కందుల కందికట్ల కందూకూరి కలకలేటి కావలి కళాద్రి చిక్కోట్ చిట్టా చిట్ట్యాల చిట్టాపల్లి చెక్కల చెగు జిట్ట జింక జింకల నూకల నూరికట్టు నూగూరు పతూరి పానుగంట్ల పమిడి భాగవతి యెంజాల యెలగోయల యెల్లాగోయల యెల్లబోయిన రెగుల రేచ రేచర్ల రేచు రొండి రోళ్ళ రోయ్యల రౌతు ల్యాగల లింగం లింగాల లింగంపల్లి లింగంగుట్ట శబరి శవటి శీత శేరి శౌరి.

124. మాతః - భరద్వాజ - ఆంగీరస రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

125. వచసః - " " "

126. గార్గ్యః -భరద్వాజ-ఆంగీరస రుషి- యింటి॥ అంకం అంకాల అష్టాపురం అక్షింతల ఇండ్ల ఇనకాల కుక్కల కూర్మిల కోడూరు కొండోల కొండమడుగు గణప గామోజి గంగబోయిన గంగనబోయిన గంగిరెడ్డి గంగిశెట్టి గుడిపాటి చిక్క చిత్త చిన్న చుక్కబొట్లు చుంచు నడికట్ల నారేబోయిన బత్తుల బన్నార బండారం బంధంకొమ్ముల భీమసాని బుట్టి బూస బూసి మద్ది మద్దికుంట్ల మద్దిబోయిన మద్దెల మద్దెగుంట్ల రచ్చ రాయల రావి రెంబర్తి వడ్డ వడ్డకొండ వడ్డెపలి వడ్డపూడి వీరబోయిన వీర్ల వీసంసెట్టి వూటుకూరి సాక సానం సన్యాసి సామంతుల సరగండ్ల.

127. శైవ్యః - భరద్వాజ - అంగీరస రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.
128. కపిః - అంగీరస - భరద్వాజ చూడుడు. "
129. ఆమహత్ - కపిః - అంగీరస రుషి - " తెలియలేదు.
130. ఆషాయ్యః " " "
131. హరితసః-హరితసః- అంగీరసః రుషి - ఇంటి॥ ఆక్కి ఆక్కివారు ఆన్న ఆన్నె అనపర్తి అనాల అణేపు అమనబోయిన అమర అమరవాది ఆమరోజి అమరబ్రోలు అలపాటి అళ్ళీ అళక్కి అళయవారు అస్మాన్ ఇటికరాల ఉప్పల ఉప్పలంచి ఉప్పు ఇచ్ఛాపురం ఏదుల ఏలూరి ఏలూగూరి ఏలూచూరి ఎర్రబోతుల ఎర్రబోయిన ఎర్రంశెట్టి కందర్ప కోట కోటి కోకోలు కోదండ కొల్లేటి గంజ గంజనబోయిన గండికోట (ఘండికోట) గంధం గుజ్జల గుర్రం గూడూరు గౌచర్ల చక్కి చాడా చీమకుర్తి చుంచు చోప్ప చొప్పకట్ల జక్కి జక్కుల జింగా జిన్న జువ్వల జెల్ల జక్కెపల్లి తుంకి తుమాటి తుమ్మ తూము తూములూరి తెన్నె తోపుల దుందిగళ్ళ దుర్గం దుర్భాకుల దేసు దోమల నాగినబోయిన నాగుల నంది నందవరపు నిమ్మగడ్డ నీల నీలి నీరడు పచ్చళ్ళ పరిమి పులగము పులుపుల పురిబోయిన పెరబోయిన బిదురు బెరుగంటి బైరి బైరవ బొమ్మ బొమ్మనబోయిన బోయిని మంగంపల్లి మంత్రిపెగ్గడ ముదిగొండ మోర మోరం మోరటాల మోక్కరాల యనుమండ రంగరాజ రంగు రంగుల రుద్ర రుమ్మాల రామడుగు లెల్లాలేతవడ్ల వావిలాల వీరవ, వీర, వీరబోయిన వేదాంతం శంభరాసు సకినాల సందరబోయిన సన్నిదానము సింగరి సుంకరిశ్రేష్ఠి.
132. యవనాశ్వః - హరితసం - అంగీరస రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.
133. మాంధాతః " " "

134. కౌత్సః - ఇంటిపేర్లు ఆత్మకూరి మ్యాకల మారం మారాసు మిరాల మిరపకాయల మిసాల మెరుగు మేడా మెంగని మేస రాచకొండ వెలుగు వైరిచర్ల.

135. అంబరీష - హరితస - అంగీరస రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

136. దర్భపింగః " "

137 శంఖః " "

138. భీమః " "

139. కణ్వః - కణ్వః - అంగీరస రుషి - ఇంటి పేర్లు : ఎల్ల ఎలక ఎలకాని ఏర్పుల ఎరువ ఏనుగుల ఖానాల గుజ్జం పచ్చిగోళ్ళ బచ్చు సిరిబోయిన.

140. అజామిషః - కణ్వః - అంగీరస రుషి - ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

141. విరూపః - విరూపః - అంగీరస రుషి - ఇంటి॥ " తెలియలేదు.

142. అష్టాదంష్ట్రః " " "

143. వృషదశ్వః " " "

144. రథీతరః " " "

145. మౌద్గల్యః-మౌద్గల్యః అంగీరస రుషిః- ఇంటిపేర్లు : ఆత్మకూరు కల కట్టమణి కట్టె కంచర్ల కొత్త కొప్పుల కోండెటి గుజ్జం తా తుకల తుపాకుల దుర్గా పెరుమాళ్ళ పెర్ల పోకల పొన్న పొన్నం బండారి భీసం బీసాటి మంచికంటి మంచికట్ల మందికుంట్ల మంధారం మండల రంగా రాయలపెట రేవుల రేపూరు వంగ వంగరి వనమాల వేదుల వేముల సనిసెట్టి సరస్వతులవారు సూరి సెట్టి సేనాపతి సేరి హరిహరవారు.

146. త్రతః - మౌద్గల్యా - అంగీరస రుషి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

147. భామ్యశ్వః " " "

148. విష్ణువృద్ధః - విష్ణువృద్ధః - అంగీరస రుషి - ఇంటి పేర్లు : అన్నం వారు కుసుమ గాజుల జవ్వాది జనగామ తాటికొండ పండ్ల పందిరి పలకలూరి పలువాడి పల్లెబోయిన పరిమిట్ల పసిరికాయల.

149. పౌరుకుత్సః - విష్ణువృద్ధ-అంగిరస రుషి-ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

150. త్రసదశ్వః " " "

151. శరః " " "

152. మర్షణః " " "

153. భద్రణః " " "

154. బాదరాయణః " " "

155. సాత్యకామః " " "

156. విరూపః " " "

157. గవిః " " "

158. సాత్యకి " " "

159. అరుణిః " " "

160. నితుండిః " " "

161. ప్రభాతః-అంగీరసః ఇంటి పేర్లు : అక్కివారు అంగుటూరు అరుకుల అయినోళ్ళ ఉడుము ఉరిమి కడియాల కస్తూరి కుడుమల కుసుమ కొడుముల కోడూరు తెన్నెవాడు నల్ల నల్లూరి నల్లి నెల్లి పాలెపు శింగంశెట్టి శ్రీపతి.

162. గోపకః - అంగీరస రుషి - ఇంటి పేర్లు : కొట్టం గొంట్ల ఘొంటా నూలు మేడ మేడం.

163. వామదేవః - అంగీరస రుషి- ఇంటి " అట్ల కోమటి కొమ్మనబోయిన కొమ్మరబోయిన కౌత రోటం రొట్టెల సాముల సుంకు.

164. జతుకర్ణః - అగీరసరుషి - యింటి ॥ కణీకచర్ల కానుగ కొత్తూరి
తుమ్మలపల్లి నంద్యాల,

165. పవిత్రపాణిః-అంగీరస రుషి-యింటి॥ చల్లా చిల్కా చిలుక చిలుకూరి
చిలుకలూరి చిల్మల చీరాల తస్నీరు తెనుగు దోర్ణాదుల
పొట్టి పొట్టెటి మండె మండవల్లి సముద్రాల,

166. పౌలస్త్యః - అంగీరస రుషిః - ఇంటిపేర్లు: అనుముల కాకాని
కంచర్ల కిడికి కేశవపుల గోరంట్ల జూలూరు జొన్నలగడ్డ
నాదెళ్ళ పాముల భవాని.

167. ఉత్తమోజనః - అంగీరస రుషి - యింటి ॥ గుడిసె గోగుల
చదరంగపు చంద్రపాటి.

168. కందర్పనః - అంగీరస రుషి యింటి ॥ చందలూరు చందోలు
చెంది చోడబోయిన.

169. సనకసః - అంగీరస - గుండా మద్దాల మాట మోట.

170. జరత్కారః - అంగీరస- యింటి పేర్లు కారంశెట్టి గండికోట
కామినేని కారింగుల గడ్డి.

171. వల్లివస - అంగీరస - యింటి ॥ గొంట్ల మేడం.

172. పింగళః - అంగీరస - యింటి ॥ తవ్వా తమళ్ళ పల్లి పబ్బ
పబ్బతి పల్లె పిల్లి పెండ్యాల.

173. సుందరః - అంగీరస - యింటి పేర్లు కూరెళ్ళ గుమ్మడి గుమ్మడ
పూడి పుట్టా.

174. ఉగ్రసేనః- భార్గవ రుషి ఇంటిపేర్లు చందలూరి పాలకుర్తి పొనుగళ్ళ.

175. జాంబనూదనః - భార్గవ రుషి - ఇంటి ॥ తుమ్మలపల్లి తెడ్ల తెలగ
తెలగపల్లి.

176. జాత్రేయః - భార్గవ రుషి యింటి ॥ అప్పం కంచర్ల తుమ్మచెట్టి
బొమ్మల.

177. త్రైత్రేయః - అంగీరస- యింటి పేర్లు బెజవాడ నేరేళ్ళ.
178. నారదః - భార్గవ రుషి - కర్పూరం కొత్త మట్టుపల్లి.
179. బోద్ధాయనః భార్గవ రుషి యింటీ ॥ కర్ణె కర్ణగట్ల కర్ణాటి ఘర్నె పశువుల సత్యబోయిన.
180. మార్కండేయః - భార్గవ రుషి యింటి ॥ ఉదయగిరి ఉప్పరి ఉప్పు ఉప్పులూరు పార్శ్యం పిప్ప పెగుడ పెత్తనబోయిన పెరుగు పెరుం పెరుంబిడుగు.
181. మందపాలః భార్గవ రుషి ఇంటి॥ పట్టాభి పండుగ పల్లా ప్రత్తి పుట్లా పుష్పాల మద్ది.
182. శ్రీధరః భార్గవ యింటి ॥ కుమ్మరికుంట పరిశ.
183. కుశ్చ శాండిల్య భార్గవ యింటి ॥ గువ్వల నాగులు.
184. పూరాసినః అంగీరస యింటి ॥ చక్రాల చిత్రాల సకినాల సామాల సాముల సిద్ధుల.
185. రఘుః - యింటి ॥ నీల నీలం సీలం.
186. సుభిక్షః - యింటి ॥ సిద్ధుల సిద్దె సన్నం సున్నం సింగిర్.
187. శుకమహరుషి భార్గవ యింటి॥ గోడుగుం గోళ్ళ జవ్వాజి జోగు జోగుల జొన్నాడ జొన్నగిరి జొన్నలగడ్డ పోగుల పోలెపల్లి పోలె శెట్టి రాగుల రాగి రాగిపల్లి రాజ రాజబోయిన రామదాసు.
188. మారీచః భార్గవ యింటి॥ కందెపు, కుప్ప తాడి తాంద్ర తలారి దొంతుల దేశం దేశాయి పందెం పసుపుల పసుపునూటి పసుపులేటి యాట యిమ్మడి యెందుల మాణా.
189. నియంతః యింటి ॥ పెంబర్తి బైసు బొంతల బొందిల మాచపల్లి మాగంటి మంగళూరు మూద మూడాటి.
190. తుషిః యింటి ॥ గిట్ట గిట్టుడు గొట్టుడు గొలమేరి జవాంగుల సిరిపల్లె సిరివెల్ల సిరిసిల్ల.

191. శ్యాలావసః అనంత వినపాముల వీరబోయిన లీటూరి.

192. దేవరాజసః కాకర్ల కండ్లకుంట కావుల ఖదం.

193. వాధూలసః గూదె సూరవరపు.

194. స్వతంత్రః పట్నాం పుక పొక్కునూరి.

195. వాడులసః మారావ మొగవారు మాసుల మిఠాయి సురుగురు.

196. చితసః సుసుర్ల.

197. కుత్ససః సోమన.

198. దుర్వాసః - భార్గవ తాండ్ర జంగం జంద జానం జంప జంపక జంపాల సాంద్ర.

199. జైమునిః - వైతహవ్యరుషి ముక్కామల ముక్కర ముళ్ళపుడి

200. గాలవరః - అంగీరస రుషి- కొలికి కొక్కొండ దామేర దుదలి దూగిరి దూగూరి దుగోర నిర్మల పూసల.

201. పౌండ్రికః - అంగీరస రుషి - బిజ్జల గజ్జ గజ్జి గుజ్జ.

202. ప్రష్ణః - గోలి దొంకలి దొంగిలి యంగలి.

203. భార్గవః భృగు రుషి - ఓక్కునేని ఘర్నె జంబుల భజన.

204. దైవల్యసః - భార్గవ రుషి ఇంటి పేర్లు : డబిల్‌పురం తునికి బోద్ర బోయిన.

205. కౌంతేయః - భార్గవరుషి ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

206. ఔత్నష్టః " "

207. హరివల్క - " "

208. నైత్రపాద - " "

209. సనత్కుమారః " "

210. తరుణః భార్గవ పక్షి - ఇంటి పేర్లు తెలియలేదు.

211. జడభరతః " "

212. కాష్ణరిః " "

213. యోనిరాజః - " "

214. సుకాంచనః - " "

215. బావర్షణ - " "

216. వాసుదేవ - " "

217. జీవంతి - " "

218. మౌంజాయన - " "

219. సంవర్తక - " "

220. వైరోహిత్య - " "

221. వాలఖిల్య - " "

222. వారుణ " "

223. శుక్లః " "

224. సనందనః " "

225. వాల్మీకిః " యింటి ॥ బోయ, బోయన, బోయి

226. సుబ్రమణ్యః " యింటి ॥ తెలియలేదు

227. సౌచేయః " "

228. శార్గరవః " ఇంటిపేర్లు తెలియలేదు.

229. సౌమస్యః " "

230. శరభంగః " "

231. నారాయణః " " జంగాల

232. అస్వాలయానః " వావిలాల

233. అనంత రుషి " మన్నెం

పై చూపిన ఋషి గోత్రములు-ప్రవరలు ఇంటి పేర్లు పై చూపిన బ్రాహ్మణ వైశ్య, పద్మసాలీల మరియు తెలుగు ముత్తరాజులయొక్క గోత్రములను చూపించబడు మరియు తెలుగుదేశములోని క్షత్రియ కుటుంబముల వారి గోత్రములను ఇంటిపేర్ల కొన్ని పూసపాటి వారితో వచ్చిన 129 కుటుంబీకులు ఉత్తర భారతమునుండి వచ్చి తెలుగు దేశములో స్థిరపడినవారి వంశములను వారి ఇంటిపేర్లతో సహ ఋషి గోత్రములను చూపించనైనది. ఇది ఆంధ్ర సంస్థానములు-సాహిత్య పోషకుల అను గ్రంథమునుండి సేకరించినది.

1. కశ్యపరుషి - గోత్రములు, ఇంటిపేర్లు : ఈదరపల్లి ఉప్పలపాటి కనుమూర్తి, గుంట్రాజు, మందపాటి, మొదలగువారు.

2. కౌండిన్య రుషి - గోత్రజులు, ఇంటిపేర్లు : కాకతి సంజ్ఞాకలవారు. కలిదండి, ముదునూరి, వర్ణాలు సంజ్ఞా విభూషితులు.

3. ధనంజయ రుషీ గోత్రజులు, ఇంటి పేర్లు : ఉద్దరాజు, గొట్టెముక్కల చింతలపాటి, జంపన, దాట్ల, దండు, దంతూలూరి, నల్లపరాజ కోట సంజ్ఞా చిహ్నితులు.

4. వసిష్ఠరుషి గోత్రజులు ఇంటిర్లు : అల్లూరి, కాకర్లపూడి, పూసపాటి, మంతెన, రుద్రరాజులు, పత్సవాయి, సాగిరాజు మొద॥వారు పరిచ్ఛేదికులా భరళులు.

భరద్వాజ గోత్రము వారి శాఖ ఉత్పన్నముకాగ, తక్కిన నాల్గు గోత్రముల శాఖలే ఆంధ్రక్షత్రియులలో నేటికిని వర్ధిల్లుచున్నవని వేత్తల విశ్వాసము.

5. సూర్య వంశ క్షత్రియులు, చంద్రవంశ క్షత్రియులు, అగ్ని వంశ క్షత్రియులు; కశ్యాప గోత్రజులు మట్ల అనంత భూపాలురు.
హరి తస గోత్రజులు, మాకరాజులేక బొమ్మ రాజులు.
భరద్వాజ గోత్రజులు, చంద్రవంశీయులు, ఆంధ్రరామన్న దొర, మరియు సుగుటూరి, పుంగనూరి, ముమ్మడి, మొ॥వారు చంద్ర వంశజులని తెలుపుకొనిరి

6. హరితసః - మానవ్యస గోత్రాణాం, కౌశిక వరప్రసాదలబ్ధరాజనిగారి, చాళుక్య బ్రాహ్మణ క్షత్రియులుగా కనబడుచున్నారు.

7. మానవసః గోత్రజులు, కాదంభవంశజులు, బ్రాహ్మణ క్షత్రియులు.

8. భరద్వాజ - గోత్రజులు కాకతీయ వంశజులు, బస్తరజిల్లాలో సూర్యవంశ రాజులుగా చలామణిగాయున్నారు, కాని 1760లో వీరిని చంద్రవంశజులని వ్రాసియున్నదట.

Note : క్షత్రియవంశావలి By. టాకూర్ హృదయనారాయణసింహ్మా చూడుడు.

ఇతర కులాల పట్టిక

బ్రాహ్మణ	రుషి గోత్రములు
క్షత్రియ	,,

ముత్తరాచ, ముత్తరాస, ముత్తరాజ (ముదిరాజ) ముత్తరయర్ (భరద్వాజ) రుషి గోత్రములు.

మున్నూరు	పసుపుల గోత్రము
కాపులు (రెడ్లు)	ఇంటి పేర్లు
కమ్మలు	ఇంటిపేర్లు
వెలమలు	ఇంటి పేర్లు
కుర్మ	చండీశ్వర గోత్రము
గొల్లలు (యాదవులు)	ఇంటిపేర్లు - కొన్ని (రుషి గోత్రములు).
పెరిక	యింటి పేర్లు
తెలగ	ఇంటి ,,

సాలె, పద్మసాలె దేవాంగులు, మార్కండేయ (రుషి గోత్రములు

కుమ్మరి	యింటి పేర్లు

కోమటి (వైశ్య) ఇంటిపేర్లు (రుషి గోత్రములు).

కంసాలి (అవుసుల) పంచదాయులు - విశ్వబ్రాహ్మణ, ఆదిగోత్రకులు.

వడ్రంగి	,,	"	"
కంచర	"	"	"

కమ్మరి పంచదాయులు - విశ్వబ్రాహ్మణ ఆదిగోత్రకులు.

శిల్పి " " "

తెలి (తిలి).

గౌండ్ల గౌడ కౌండిన్య గోత్రము

భోగం (కళావంతులు) పసుపుల గోత్రము

తమ్మల

దర్జి (చిప్పోలు) మేరు ఇంటిపేర్లు

బంజర (వంజర) "

భట్టురాజులు "

భవసాగరులు "

గంగపుత్రులు (బోయిలు) యింటి ॥

ఆరేకటిక "

మంగళి "

చాకలి "

ఎరుకుల "

మొండివాండ్లు "

పాండవవాండ్లు "

యానాదులు "

మాల "

మాదిగ జాంభవంతుడు యని చెప్పుదురు.

కృతి

ఘనుడవోయి నీవు ఘనుడవోయి నీవు
ఘణతంత్రములే సాటినావు, ఘనుడ॥

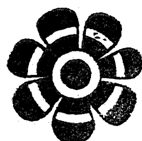
సాటి లేనివాడవు-స్వరూపమైన జూపరావు-ఘనుడ॥

ముజ్జగములు ఏలువాడవు-ముమ్మా ప్రాణులనే సృజయించినావు,
సంచరించే ప్రాణులకు-సర్వాధికారుడవోయి ॥ఘనుడ॥

కాయకల్పమును జూపి-కంటిలోన వెలుతురు కలిగించినావు.
కారణమున పడవేసి - కనబడనైతివినేడు ॥ఘనుడ॥

మనుజులను సృజయించినావు - మాయాజాలమేర్పరచినావు,
మర్మమును తెలుసుకోలేక - మృతి జెందెరునేడు ॥ఘనుడ॥

నీదాసు దాసులగు - నిన్నే నమ్మియున్నారు,
దర్యలక్షణములచే - దయజూపనైతివినేడు ॥ఘనుడవోయి॥——

బ్రాహ్మణ-ఋషిగోత్ర-ప్రవరాలు

జనుల ఋషిగోత్ర-ప్రవరలు

